

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی
مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی
با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

اثرات تکلیف شب در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدائی

محمدعلی علیاری، کارشناس ارشد آموزش ابتدایی، معلم، آموزش و پرورش شاهین دژ

Sl1309430@gmail.com

چکیده

تحقیقات نشان می‌دهد که تکلیف شب، یا وظایف خانه، در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی تأثیر قابل توجهی دارد. این موضوع باعث برانگیختگی و نظم بخشیدن به فرایند یادگیری و تمرین می‌شود و می‌تواند تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد. به عنوان مثال، انجام تکلیف شب می‌تواند به تقویت مهارت‌های تحصیلی، تمرکز، خلاقیت و توانایی‌های مطالعه کودکان کمک کند. علاوه بر این، تکلیف شب می‌تواند باعث ایجاد عادت‌های مثبت در دانش‌آموزان شود و آن‌ها را به مسئولیت‌پذیری و مدیریت زمان ترغیب کند. با این حال، برخی نقادان معتقدند که بار تکلیف شب ممکن است باعث افزایش استرس و فشار روانی در دانش‌آموزان شود و زمانی که برای تکلیف شب زیادی صرف می‌کنند، فرصت‌های دیگری مانند بازی، استراحت و فعالیت‌های غیرتحصیلی را از دست می‌دهند. همچنین، وابستگی دانش‌آموزان به کمک والدین خود برای انجام تکلیف شب ممکن است باعث کاهش استقلال و خودکارآمدی در آن‌ها شود. به طور کلی، تأثیر تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی وابسته به عوامل مختلفی است که شامل سن، سبک یادگیری، حمایت خانواده و محیط درسی می‌شود. به منظور بهینه‌سازی اثرات تکلیف شب، تعیین حد و میزان مناسب برای تکلیف شب و توجه به نیازهای شخصی دانش‌آموزان ضروری است. همچنین، توجه به توازن مناسب بین تکلیف شب و فعالیت‌های غیرتحصیلی مهم است تا دانش‌آموزان بتوانند از یادگیری بهتر و تجربه‌های دیگر نیز بهره‌برداری کنند.

کلید واژه‌ها: تکلیف شب، پیشرفت تحصیلی، دانش آموز.

مقدمه

تحصیل و پیشرفت تحصیلی در دوران ابتدایی، به عنوان یکی از مهمترین مسائلی است که در زمینه آموزش و پرورش بررسی می‌شود. در راستای بهبود کیفیت آموزش و ارتقای سطح دانش آموزان، عوامل متعددی مورد بررسی قرار می‌گیرند. یکی از این عوامل مهم، تکلیف شب است که برای دانش آموزان در مدارس ابتدایی تعیین می‌شود. تکلیف شب به عنوان بخشی از فرآیند تحصیلی، در ساختار و زمانبندی تحصیلات مدرسه وارد می‌شود و معمولاً شامل تکالیف و وظایفی است که دانش آموزان باید پس از اتمام ساعت‌های تحصیلی در خانه اجرا کنند. اهداف اصلی تکلیف شب عبارتند از تمرین و تثبیت مطالب درسی، ارتقای مهارت‌های تحصیلی و تقویت استقلال و پیگیری دانش آموزان در فرآیند یادگیری.

اما این موضوع همواره مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. بسیاری از افراد و پژوهشگران با نظرات متفاوتی درباره اثرات تکلیف شب بر روی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در سطح ابتدایی عرضه شده‌اند. برخی اعتقاد دارند که تکلیف شب می‌تواند نقش مثبتی در افزایش دانش و توانایی‌های تحصیلی دانش آموزان داشته باشد، در حالی که نظریه‌های دیگر بر این باورند که تکلیف شب می‌تواند باعث فرسودگی روحی و جسمی دانش آموزان شده و در نتیجه، پیشرفت تحصیلی آن‌ها را کاهش دهد. با توجه به اهمیت و تأثیر تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی، این مقاله به بررسی اثرات متنوعی که تکلیف شب می‌تواند در این زمینه داشته باشد، می‌پردازد. با ارائهٔ مطالبی مبتنی بر نظرات و پژوهش‌های انجام شده، تلاش می‌شود تا درک بهتری از این موضوع به دست آید و راهکارهای مفیدی در خصوص بهینه‌سازی تکلیف شب در جهت افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارائه شود. در این مقاله، به بررسی اثرات متنوعی می‌پردازیم که تکلیف شب بر روی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی می‌تواند داشته باشد. این موضوع یکی از مسائل مهم در حوزه آموزش و پرورش است که به عنوان یک جنبه کلیدی در فرآیند یادگیری و تحصیل دانش آموزان مورد توجه قرار می‌گیرد. شیوه تعیین و تنظیم تکلیف شب در مدارس ابتدایی ممکن است متفاوت باشد و بسته به سیاست‌ها و رویکردهای آموزشی مدرسه، متغیر باشد. این تکالیف معمولاً شامل تمرین و تثبیت مطالب درسی است و هدف اصلی آن افزایش مهارت‌های تحصیلی، تقویت استقلال و پیگیری دانش آموزان در فرآیند یادگیری است.

در حالی که برخی از متخصصان آموزش و پرورش و اولیا نظر دارند که تکلیف شب می‌تواند نقش مثبتی در تقویت تمرکز و تمرین مفاهیم درسی داشته باشد، نظریات دیگر به تأثیرات منفی آن بر روی سلامت روحی و جسمی دانش آموزان اشاره می‌کنند. برخی از این نظریات بیان می‌کنند که بار زیاد تکالیف شب می‌تواند باعث افزایش استرس و فشار روانی در دانش آموزان شود و در نتیجه، باعث کاهش تمایل آن‌ها به یادگیری و پیشرفت تحصیلی شود (اردستانی، ۱۳۷۱).

با توجه به اهمیت و تأثیر تکلیف شب بر روی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی، این مقاله با هدف بررسی اثرات متعددی که این تکالیف می‌توانند بر روی پیشرفت تحصیلی داشته باشند، تهیه شده است. در این مقاله، به بررسی نتایج پژوهش‌های انجام شده و نظرات متخصصان می‌پردازیم تا به پاسخگویی به این سؤالات بپردازیم: آیا تکلیف شب می‌تواند بهبود پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را به همراه داشته باشد؟ یا آیا تأثیرات آن بر عکس، ممکن است منجر به کاهش پیشرفت تحصیلی شوند؟ امروزه با پیشرفت و گسترش علوم مخصوصاً علم روانشناسی و توجه خاص انسان‌ها به امر تعلیم و تربیت باعث گردیده که تعیین تکلیف شب از موارد مهم و نقش آفرین در پیشرفت تحصیلی و آموزش فراگیران جزء لاینفک آموزشی به حساب آید (رشد معلم، ۱۳۷۰). اما با توجه به حساسیت و اهمیت این مسأله متأسفانه به نظر می‌رسد چندان توجهی به این امر نمی‌شود و بعضی از مدارس و معلمین در تعیین تکلیف به صورت سنتی و سلیقه‌ای و بدون توجه به نیازها و جنبه‌های جسمی و ذهنی فراگیران عمل می‌نمایند که چنین عملی نتیجه‌ای جز خستگی و دلسردی دانش‌آموزان از درس و معلم نخواهد داشت (ماهنامه تربیتی، ۱۳۷۶).

تکلیف شب از متغیرهای درونی مدرسه است که در صورت تجدید نظر کلی و در شرایط فعلی آن شاید بتواند بسیاری از اهدافی را که بر آن مترتب است، مانند تداوم یادگیری، بهبود نگرش به مدرسه، عادت به مطالعه، تنظیم وقت و... را جامه عمل پوشانده وسیله‌ای برای شناخت مشکلات دانش‌آموزان و کمک در رفع آن می‌باشد به امید آن که گامی باشد در جهت اعتدالی اهمیت توجه به مسأله تکلیف شب (بازرگان، ۱۳۷۰). تحقیقی که انجام می‌گیرد دارای اهمیت فراوانی می‌باشد چرا که یافته‌های آن می‌تواند رهنمودی برای تنظیم کتب درسی مناسب و دستور العمل‌هایی جهت تعیین تکلیف شب دانش‌آموزان باشد و از طرفی نقطه معلمان را در ارتباط با تکلیف شب در دروس مختلف ارائه نمود. و چراغی فرا راه معلمان در جهت استفاده بهتر از تکلیف شب عرضه نمود (نامعلی، ۱۳۹۶).

با توجه به محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر برنامه‌های مصوب رسمی که همه‌ی فراگیران باید در ظرف زمانی محدود مواد آموزشی را فرا گیرند و مورد ارزشیابی قرار داده شوند و به کلاس بالاتر ارتقا یابند، در صورتی که سرعت و توانایی یادگیری در همه‌ی فراگیران یکسان نمی‌باشد. اجرای مطلوب برنامه‌های آموزشی بر اساس برنامه‌های مصوب رسمی مستلزم استفاده بهتر از امکانات کلاسی است. بدیهی است چنانچه اگر تعدادی از دانش‌آموزان به دلایل مختلف فاقد آمادگی لازم برای برنامه‌های مصوب باشند معلم یا اجباراً ادامه‌ی اجرای برنامه را به هر صورت ممکن مقدم می‌شمارد و یا اینکه قسمتی از اجرای آن را در ازای آماده شدن فراگیران به وقفه یا تاخیر می‌اندازد. بعضاً مشاهده می‌گردد که معلم ناچاراً نادیده می‌گیرد، در هر صورت گروهی از دانش‌آموزان ضرر خواهند کرد. (روزنامه اسلام، ۱۳۷۶). لذا انجام تکلیف در منزل می‌تواند با تثبیت و یا حتی توسعه آموخته‌های دانش‌آموزان، ابزار و وسیله مناسبی جهت تعدیل بخشی از کمبودهای برنامه‌های یکسال و غیر قابل انعطاف مدرسه باشد و به اجرای مطلوب در کلاس کمک نماید. بنابراین انجام تکلیف در منزل می‌تواند فرصت مناسبی برای جبران ضعف‌ها و عقب ماندگی‌های درسی و یادگیری باشند. البته به شرطی که دانش‌آموز با رغبت به طور انفرادی و مستقل به انجام آن بپردازد.

موارد زیر از دیگر دلایل اهمیت تحقیق حاضر را مشخص می کند:

۱- بدون تردید از جمله عوامل موثر در یادگیری، تکرار، تمرین و مهارت است و تکرار اکتسابهای آموزشی سبب یادگیری بهتر و به خاطر سپردن آموخته هاست. پروفسور گوردون می نویسد که تکلیف شب به عنوان موضوع تربیتی در سال ۱۸۴۲ مورد مباحثه متخصصان علوم تربیتی در انگلستان قرار گرفت و در سال ۱۸۹۲ در نخستین شماره های دایره المعارف تعلیم و تربیت آمده است که بچه های کمتر از ۹ سال آماده نیستند که تکلیف جدیدی در خانه انجام دهند. (توکلی، ۱۳۹۰).

۲- جن واستیونس ۱۹۸۹ پس از مقایسه نگرش دانش آموزان چینی، ژاپنی و آمریکایی به این نتیجه رسیده اند که در کشورهایی که پیشرفت تحصیلی اهمیت بیشتری داده می شود، تکلیف شب نیز از مقام بالاتری برخوردار است. (فصل نامه تعلیم تربیت، ۱۳۷۰).

با توجه به مطالب ذکر شده، در این تحقیق، محقق در صدد است تاثیر شیوه های مختلف تعیین تکلیف شب را بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی بسنجد.

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

تعریف مفهومی تکلیف شب: کاری دشوار بر عهده کسی گذاشتن، فرمان به کاری سخت و پر مشقت دادن، وظیفه و امری که بر عهده شخص است و باید انجام پذیرد (فرهنگ فارسی عمید).

تعریف عملیاتی: در این پژوهش تکلیف شب به شیوه سنتی و فعال ارائه می شود که عبارتند از:

۱- تکلیف به روش سنتی: تکالیفی می باشند که توسط معلم و بدون در نظر گرفتن توانایی ها و علائق و هم چنین نیاز هر دانش آموز و بدون در نظر گرفتن تفاوت های فردی برای کلیه دانش آموزان تعیین می شود.

۲- تکلیف به روش فعال: به تکالیفی که با توجه به هوش، توانایی، نیاز و علاقه و با خلاقیت طراحی و برای دانش آموزان یک کلاس به صورت گروهی و مشارکتی ارائه شود.

تعریف مفهومی پیشرفت تحصیلی: تغییرات حاصل در یادگیری دانش آموزان به طوری که منجر به تغییر رفتار وی شود و نمرات حاصل از امتحانات وی بهتر و بیشتر گردد.

اهداف پژوهش:

هدف کلی از این تحقیق مقایسه تاثیر شیوه های مختلف تعیین تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است.

اهداف جزئی این پژوهش عبارتند از:

- ۱- بررسی تاثیر ارائه تکلیف شب به روش سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
- ۲- بررسی تاثیر ارائه تکلیف شب به روش فعال بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان
- ۳- مقایسه شیوه های مختلف ارائه تکلیف شب بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

پیشینه تحقیق

-قوانین یادگیری از نظر روانشناسان

عموم روانشناسان و صاحب نظران تعلیم و تربیت ضمن توجه به اهمیت عامل تمرین و تکرار در یادگیری پایدار بر چگونگی تحقق این مهم تاکید فراوان داشته اند. چرا که تمرین و تکرار خود به خود اثری در تکمیل یادگیری نمی تواند داشته باشد. مگر اینکه با انگیزه های درونی و محرک های بیرونی توأم گردد. به عنوان مثال «سراندایک» در پی مطالعات وسیع خود پیرامون یادگیری، انسان و حیوان، یادگیری را تابع سه قانون اصلی می داند. یکی از این سه قانون تمرین است. (آموزش ابتدائی، ۱۳۷۷).

«سراندایک قوانین یادگیری را به شرح زیر عنوان می کند».

الف- قانون آمادگی:

یادگیرنده زمانی قادر خواهد بود مطلب یا مهارتی را بیاموزد که از جهات جسمی، ذهنی، عاطفی، روانی و اجتماعی آمادگی های لازم را داشته باشد.

ب- قانون نتیجه یا اثر:

هر قدر دانش آموز در فعالیت های آموزشی و انجام تکالیف و تمرینات درسی با احساس خوشایندی مواجه گردد و زمینه ارضای نیازهای ذهنی و روانی او فراهم شود، به یادگیری، تکرار و تمرین آن رغبت و انگیزه بیشتری از خود نشان می دهند و اگر از انجام تکالیف درسی لذتی نبرد، در رفتار او تغییرات چندانی مشتی مشاهده نخواهد شد. (گروه مولفان، ۱۳۸۸).

ج-قانون تمرین و تکرار:

ارتباط بین محرک و پاسخ یا استمرار و تکمیل برداشت های ذهنی و آموخته ها در اثر تمرین و تکرار محکم تر شود. (سیف، ۱۳۸۶). مراد از تمرین هرگز رونویسی یک صفحه از کتاب چندین و چند مرتبه نیست، بلکه مهم آن است که دانش آموز بتواند مطلب مورد نظر معلم را در موارد گوناگون با آمادگی و رغبت به توجه و دقت و به دور از اضطراب و تشویش عجله و شتاب به کار برد. اگر تکالیف درسی شاگرد بیش از ظرفیت جسمی، ذهنی و عاطفی او باشد نه تنها کمکی به تکمیل آموخته های قبلی نخواهد کرد. بلکه زمینه ایجاد نگرش منفی، احساس تنفر و گریز نسبت به محیط آموزشی را درونی فراهم خواهد ساخت (تکلیف شب از دیدگاه متخصصین تعلیم و تربیت، ۱۳۷۲).

راهکار هایی برای بهینه سازی تکالیف شب

در طی سال ها، متخصصان آموزش و پرورش و پژوهشگران بسیاری به بررسی راهکارهایی پرداخته اند که به منظور بهینه سازی تکالیف شب و افزایش اثربخشی آن ها بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی مورد استفاده قرار می گیرند. در زیر، برخی از این راهکارها را بررسی خواهیم کرد:

- ۱) تعیین حداکثر زمان مطالعه: تعیین یک حداکثر زمان مشخص برای انجام تکالیف شب به دانش آموزان کمک می کند تا به طور موثرتر و با تمرکز بیشتری در تمرین مطالب درسی خود مشغول شوند. این رویکرد به دانش آموزان اجازه می دهد تا وقت کافی برای استراحت و فعالیت های سرگرم کننده داشته باشند.
- ۲) تنوع در تکالیف: تنوع در تکالیف شب، به دانش آموزان کمک می کند تا به صورت جذاب تر و با انگیزه بیشتری در فرآیند یادگیری شرکت کنند. می توان با تنوع در سبک ها، فعالیت ها و روش های ارائه تکالیف، اهتمام و علاقه دانش آموزان را بهبود بخشید.
- ۳) تعامل با خانواده: همکاری و تعامل مستمر بین مدرسه و خانواده می تواند بهبودی قابل توجهی در انجام تکالیف شب و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ایجاد کند. معلمان می توانند با خانواده ها هماهنگی کنند و راهکارهای مشترکی برای مدیریت و بهینه سازی تکالیف شب ارائه دهند.
- ۴) توزیع مناسب بار تکالیف: برنامه ریزی مناسب و توزیع منظم تکالیف شب به دانش آموزان، کمک می کند تا بار تکالیف را به طور متعادل و قابل مدیریت در طول هفته تجربه کنند. این رویکرد به دانش آموزان اجازه می دهد تا وقت کافی برای استراحت، فعالیت های سرگرم کننده و تمرین مهارت های دیگر داشته باشند.
- ۵) ارائه بازخورد سازنده: ارائه بازخورد سازنده و مثبت به دانش آموزان درباره انجام تکالیف شب، میتواند اثربخشی آن ها را افزایش دهد. بازخورد قابل فهم و محدود به نقاط قوت و ضعف دانش آموزان، آن ها را تشویق به بهتر انجام دادن تکالیف کند و به آن ها کمک کند تا بر روی نقاط ضعف خود تمرکز کنند.

۶) ایجاد محیط مناسب: ایجاد محیط آرام و مناسب برای انجام تکالیف شب، می تواند به دانش آموزان کمک کند تا تمرکز بیشتری داشته باشند و به طور موثرتر در فرآیند یادگیری شرکت کنند. ممکن است این شامل ایجاد یک محیط بی صدا، دسترسی به منابع آموزشی مناسب و راحتی در محیط فیزیکی باشد.

۷) تشویق به خودتنظیمی: تشویق دانش آموزان به خودتنظیمی و مدیریت خودشان از تکالیف شب، می تواند مهارت های مهمی را در آن ها تقویت کند. آموزش روش های مدیریت زمان، برنامه ریزی و تنظیم اولویت ها به دانش آموزان کمک می کند تا به طور مستقل و مؤثری تکالیف شب خود را مدیریت کنند.

مهم است توجه داشته باشید که هر دانش آموز یک فرد منحصر به فرد است و راهکارهای مختلفی ممکن است برای هر فرد بهینه باشد. بنابراین، بهتر است راهکارها و روش ها را بر اساس نیازها و شرایط خاص هر دانش آموز تنظیم کنید.

۲- تاثیر تکلیف در یادگیری:

بدون شک در یادگیری عواملی از تمرین و تکرار، هوش، رشد آمادگی، تجارب قبلی، انگیزه و دقت، ادراک روش یکپارچه یا روابط کل و جزء تشویق و تنبیه مؤثر می باشد. از این عوامل تمرین و تکرار و مهارت که با موضوع در ارتباط می باشد تاکید و توصیه می شود. تکرار و تمرین های اکتسابی آموزشی سبب یادگیری بهتر و به خاطر سپردن آموخته هاست. اما آنچه که در این ارتباط حائز اهمیت است شیوه و چگونگی تکرار مطالب و تمرین است (حقیقی، ۱۳۹۷).

تمرین و تکرار درس در مدارس یا خانه زمانی می تواند قابل استفاده و مفید واقع گردد که عوامل مؤثر در یادگیری نیز مورد توجه باشد. به عبارت دیگر بدون آمادگی ذهنی، روانی و بدون انگیزه دقت، توجه و ادراک صحیح مورد مطالعه، صرف تکرار نمی تواند چندان مؤثر باشد تغییرات نسبتاً پایدار و دائمی در رفتار یادگیرنده ایجاد کند. (دویل، ۲۰۱۸). هنگامی که دانش آموزی می خواهد درسی را که معلم در کلاس تدریس نموده در خارج از مدرسه به صورت های مختلف مطالعه نماید چندین بار آن را مجدداً بخواند و بنویسد یا مسائل را چندین بار حل کند این گونه تلاش ها نیز بدون در نظر گرفتن عواملی چون رشد، آمادگی، زیستی، ذهنی و روانی، رغبت و انگیزه نمی تواند کمک مؤثر بر امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی نماید. این روش نیز پر واضح است که اگر موضوع یادگیری یا دریافت های ذهنی در اوقات مختلف و موقعیت های متنوع به گونه ای تکرار نشود فراموش می گردد. اما اگر در انجام تکالیف و درس خواندن تناسب در میان باشد و تکالیف با درک و فهم صورت نگیرد نه تنها نمی تواند موجب یادگیری پایدار شود بلکه سبب فراموشی نیز می گردد.

آیا تکلیف شب یک ضرورت تربیتی است؟

مسئله تکلیف شب به عنوان یک ضرورت تربیتی مورد بحث و تفاوت نظر قرار گرفته است. دیدگاهها در این زمینه متنوع است و بستگی به متخصصان تربیتی، والدین، معلمان و سیاست‌گذاران دارد. طرفداران تکلیف شب معتقدند که آن‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کنند مهارت‌های تحصیلی و خودتنظیمی را تقویت کنند. آن‌ها معتقدند که تکلیف شب می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند مطالب درسی را بهتر درک کرده و مفاهیم را تثبیت کنند. همچنین، تکلیف شب می‌تواند به دانش‌آموزان نشان دهد که تحصیل یک فرآیند پیوسته است و نیازمند تمرین و تکرار است.

با این حال، برخی از افراد مخالف تکلیف شب هستند. آن‌ها معتقدند که تکلیف شب می‌تواند عواملی مثل استرس، اضطراب و فشار روحی در دانش‌آموزان ایجاد کنند. همچنین، بار زیاد تکلیف شب می‌تواند به وقت خانوادگی، استراحت و فعالیت‌های غیرتحصیلی دانش‌آموزان ضربه بزند. این گروه معتقدند که دانش‌آموزان باید فرصت کافی برای استراحت و بازی داشته باشند و تکلیف شب نباید بار زیادی برای آن‌ها به همراه داشته باشد.

به طور کلی، آیا تکلیف شب یک ضرورت تربیتی است یا خیر، بستگی به مفهوم و محتوایی است که به آن اطلاق می‌شود و نحوه ارائه و مدیریت آن. در نهایت، این مسئله نیازمند توجه به نظرات و نیازهای دانش‌آموزان، خانواده‌ها و جامعه است.

معنی دار کردن انجام تکلیف برای دانش‌آموزان

گاه انجام تکلیف برای شاگردان بی معنی و بی فایده به نظر می‌رسد. زیرا او دقیقاً نمی‌تواند چه باید بکند. و پرسش‌های معلم برایش مبهم است در این طور مواقع کمک به او در مطالعه دقیق تر سوالات. تشویق او به پرس و جو از یک همکلاس به روشن شدن موضوع کمک خواهد گرفت. (ماهانه آموزش تربیتی، ۱۳۸۰).

این کمک خواهد در مدرسه خواه در خانه باید به صورت مناسب صورت گیرد، عدم ارتباط مطالب درسی با زندگی روزانه کودک یکی دیگر از مواردی است که او را نسبت به انجام تکلیف دلسرد می‌نماید. کودک مفید بودن این تکلیف را نمی‌تواند تشخیص دهد و نویدهایی از این قبیل که وقتی بزرگ شوی این معلومات به دردت خواهد خورد، مشکل را حل خواهد کرد. کمک لازم در این مواقع کوشش در ارتباط دادن وقایع و تجربیات زندگی خانوادگی با دروس مدرسه است. مثلاً برای شاگردان کلاس‌های اول تا سوم مسئولیت‌هایی مانند یادداشت کردن پیام‌های تلفنی در مدرسه فرا می‌گیرند. تشویق آنان به نوشتن نامه به دوستان و بستگان، نوشتن خاطرات روزانه و از این قبیل به معلوماتی که در مدرسه فرا می‌گیرد، جنبه عملی می‌دهد. اگرچه در انجام تکلیف گاه ناشی از جذابیت محیط اطراف به خصوص بازی با دوستان یا تماشای تلویزیون می‌باشد. از طرف نیز اولیای کودک تصویر مثبتی از کار و فعالیت جدی به او ارائه نهاده‌اند. (رشید پور، ۱۳۹۰).

آیا تکالیفی که به صورت تمرینی داده می شود اثری در تثبیت یادگیری دارد؟

تمرین‌هایی که به صورت تمرینی داده می‌شوند می‌توانند تأثیر مثبتی در تثبیت یادگیری داشته باشند. برخی از تحقیقات نشان داده‌اند که تمرین‌های تکراری و مکرر می‌توانند بهبودی در تثبیت یادگیری ایجاد کنند و اطلاعات را در حافظه بلندمدت تثبیت کنند.

تمرین‌های تمرینی معمولاً شامل تکرار و تمرین مجدد مفاهیم و مهارت‌های یادگرفته شده است. این تمرین‌ها به دانشجویان کمک می‌کنند تا اطلاعات را به صورت مداوم تکرار کنند و درک و یادگیری خود را تثبیت کنند. با تمرین مکرر، اطلاعات به صورت عمیق‌تری در حافظه ذخیره می‌شوند و احتمال فراموشی کاهش می‌یابد.

علاوه بر این، تمرین‌های تمرینی می‌توانند بهبودی در تثبیت یادگیری ایجاد کنند به این دلیل که تمرین‌ها معمولاً باعث فعال شدن مجدد مدارهای عصبی مرتبط با یادگیری می‌شوند. این فعالیت‌های مکرر می‌توانند به تقویت اتصالات عصبی و افزایش عملکرد حافظه کمک کنند.

به طور کلی، تمرین‌های تمرینی می‌توانند بهبودی در تثبیت یادگیری ایجاد کنند و به دانشجویان کمک می‌کنند تا اطلاعات را به صورت مداوم تکرار کنند و درک خود را تثبیت کنند.

بحث و نتیجه گیری

با بررسی اثرات تکالیف شب در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی، می‌توان نتیجه گرفت که این موضوع یکی از مسائل مورد بحث و توجه در حوزه آموزش است. اگرچه تکالیف شب می‌توانند به عنوان یک وسیله مفید برای تمرین و تثبیت مطالب درسی مورد استفاده قرار بگیرند، اما باید با دقت و به طور مناسب طراحی و ارائه شوند. نتایج مطالعات و پژوهش‌ها نشان می‌دهد که در صورت استفاده مناسب، تکالیف شب می‌توانند به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان کمک کنند. این تکالیف می‌توانند در تقویت مهارت‌ها، تثبیت مطالب و تمرین مهارت‌های مورد نیاز درسی مؤثر باشند. همچنین، تکالیف شب می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مفاهیم را بهتر درک کنند و خودتنظیمی و مدیریت زمان را تقویت کنند.

بهره‌گیری از روش‌های مناسب در ارائه تکالیف شب می‌تواند اهمیت آن‌ها را بیشتر کند. تنوع در تکالیف، اعطای بازخورد سازنده، توزیع مناسب بار تکالیف و تشویق به خودتنظیمی از جمله راهکارهایی هستند که می‌توانند اثربخشی تکالیف را افزایش دهند. با این حال، باید دقت کرد که بار تکالیف شب مناسب و قابل مدیریت باشد و دانش‌آموزان را در معرض فشار زیاد قرار ندهد. همچنین، تعامل مستمر بین مدرسه و خانواده و هماهنگی درباره تکالیف شب می‌تواند بهبود

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

قابل توجهی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ایجاد کند. بنابراین، با توجه به این نتایج، بهینه سازی تکالیف شب می تواند به پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ابتدایی کمک کند، اما نیازمند ارائه مناسب و متوازن آن ها و هماهنگی بین مدرسه و خانواده است.

۲-۵ پیشنهادات

براساس نتایج به دست آمده در این تحقیق پیشنهادات زیر به محققان دیگر توصیه می گردد:

- استفاده از نمونه بیشتر در تحقیقات بعدی
- انجام تحقیق در گروه های سنی مختلف دبستان
- انجام تحقیق در گروه های دیگر و پایه های دیگر درسی
- انجام تحقیق در سایر شهرستان ها و استان های کشور
- انجام تحقیق در کلیه دروس ابتدایی

منابع

- ۱- تکلیف شب از دیدگاه متخصصین تعلیم و تربیت، معاونت آموزشی اداره کل سال ۱۳۷۲
- ۲- نشریه ماهانه آموزشی تربیتی پیوند شماره ۱۲۴
- ۳- رشد معلم، سال دهم، چاپ ۱۳۷۰ - شماره ۱
- ۴- فصلنامه تعلیم و تربیت، سال دهم، شماره ۲ تابستان ۷۳ شماره مسلسل ۳۸
- ۵- پیوند، نشریه ماهانه تربیتی و پرورشی چاپ ۱۳۷۰ - نگرش دوباره به مشق‌های شب یا تکالیف درسی
- ۶- توکلی، مهین (۱۳۹۰)، تکلیف شب از دیدگاه تحقیقات تربیتی.
- ۷- فصل نامه تعلیم و تربیت شماره مسلسل ۲۵ بهار ۱۳۷۰
- ۸- ماهنامه تربیت (۱۳۸۰)، سال دهم، شماره نهم
- ۹- مجله پیوند، دکتر زهرا بازرگان، سال ۱۳۷۰ شماره ۱۴۷
- ۱۰- سیف، علی اکبر (مترجم) - مقدمه ای بر نظریه های یادگیری ج ۱
- ۱۱- اردستانی، هوشنگ. ماهنامه آموزشی و تربیتی پیوند، شماره ۱۵۰ سال ۱۳۷۱
- ۱۲- ماری آن دویل ترجمه حقیقی (۱۳۹۷)، قزوینی فاطمه، تکلیف شب به عنوان یک تجربه یادگیری.
- ۱۳- ماهنامه آموزشی تربیتی پیوند شماره ۱۵۲ سال ۱۳۷۰
- ۱۴- رشید پور، احسان (۱۳۹۰) معنی دار کردن تکالیف برای دانش آموزان
- ۱۵- رشد آموزش ابتدائی اسفند ماه ۱۳۷۷ شماره ۱۴
- ۱۶- روزنامه سلام، سال هفتم چاپ ۱۳۷۶ شماره ۱۹۴۲
- ۱۷- نامعلی، علی محمد، روانشناسی آموزش خواندن
- ۱۸- ماری آن دویل تیس باربر، (۲۰۱۸) تکلیف شب به عنوان یک تجربه یادگیری، ترجمه فاطمه فقیهی، تهران، مرکز تحقیقات آموزش.
- ۱۹- گروه مولفان (۱۳۸۸) «فصل ۷: یادگیری و شرطی شدن»، زمینه روان‌شناسی هیلگارد و اتکینسون، ترجمه گروه مترجمان (ویراست چهاردهم)، تهران: انتشارات گپ، ص. صفحه ۱۸۰ تا ۱۸۵

mph.sdcongress.ir

هشتمین همایش بین المللی مدیریت، روانشناسی و علوم انسانی با رویکرد توسعه پایدار

8th International Conference on
Management, Psychology & Humanities with sustainable development approach

